

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

37. An jactantia de peccato mortali sit in confessione explicanda species
peccati, & circumstantia? Et quid, si jactans complaceat se de illo peccato?
Et recitanter advertitur, quod licet verba ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

De Circumstantiis aggrau. Ref. XXXIV. 365

hæresim non augeri, sed potius minui, & omnino deficere speciem hæresis: quod etiam à Philosophia naturali alienum videtur, nam multiplicando calorem, non deficit calor; & à Philosophia morali, nam multiplicando furta, non deficit furtum: idèd dicendum est, circumstantiam apostasiæ non esse in confessione aperendam.

confessione teneantur explicare mala volita, v.g. si fuerint circa facultates, vel circa personam, vel circa honorem, &c? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 30.

RESOL. XXXIV.

An qui peccatum hæresis, vel superstitionis commisit, teneatur explicare in confessione qualitatem superstitionis, vel hæresis? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 46.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, quidquid in contrarium aliqui asserant: & ita docet Reginaldus in *praxi, tom. 1. lib. 6. c. 4. n. 2. 14.* vbi ita ait: [Cum diuersitas specifica peccatorum fuerit tantum in genere naturæ; tunc, quia malitia moralis in illis est eiusdem speciei, nihil est opus diuersitatem declarare: vt, si, v.g. quis peccauerit in diuinando, vel prolabendo in hæresi, satis est, si dicat: Toties peccavi peccato diuinationis, neque necesse est addere, semel per pyromantiam, iterum per hydromantiam, ac demum per necromantiam. Item, Toties lapsus sum in hæresim, nec necesse est dicere, Semel lapsus sum in hæresim Lutheranam, iterum in Calvinianam, &c. quia in talibus non est diuersitas specifica moralis, sed tantum physica.] Ita ille. Et ante illum doctissimus Sotus in *4. sentent. dist. 18. q. 2. art. 4. concl. 6.* quidquid, vt diximus, in contrarium asserant aliqui, vt Sanchez in *summa, tom. 1. lib. 2. c. 3. 1. num. 39.* Valentia *tom. 3. disp. 1. q. 10. punct. 3.* & alij.

RESOL. XXXV.

An diuinationes differant specie, & sint in confessione aperienda?

Et an, si quis per expressum pactum cum Dæmone diuinaret, id esset exprimendum in confessione? Ex part. 1. tr. 7. Ref. 66.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, vt alibi sæpius supra diximus: quia non sunt species omnino diuersæ in genere moris. Vnde non est necesse confiteri, an diuinatione fuerit in inspectionem auium, lineamentorum, &c.

2. Verum est, quod Syluius in *D. Thom. 2. 2. q. 95.* art. 3. putat, quod si per expressum pactum cum Dæmone quisquam diuinaret, id esset exprimendum in confessione: quia, licet eiusmodi diuinatione non differat specie à reliquis, habet tamen circumstantiam notabiliter aggrauantem: multò enim grauius est, Dæmones expressè invocare, quàm aliqua facere, quibus signum sit, vt se Dæmones ingerant. Ita Syluius. Sed tu contrarium tene: quia circumstantiæ aggrauantes, vt dictum est, non sunt necessariò in confessione aperienda: ergo, &c. Et hæc dicta sufficiant circa præsentem Tractatum de circumstantiis aggrauantibus. Quæ quidem, vt dixi, non sunt necessariò in confessione aperienda, licet laudabiliter quis faceret, si illas aperiret, nam hoc conferret ad meritum, & ad emendationem propter verecundiam. Sed nolo imponere onus, vbi non adest.

RESOL. XXXVI.

An peccatum odij aduersus proximum non sit peccatum vnus speciei, sed plurimum, ita vt penitentes in Tom. 1.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet P. Suar. *tr. de char. disp. 6. sect. 2. n. 2. & 3.* & Syluius in *2. 2. q. 34. art. 6. queritur 2.* Et probatur, nam afficere proximum iniuria in vita, vel in fama, sunt peccata specie diuersa contra iustitiam, propter materiæ diuersitatem: ergo pari modo efficient diuersitatem in odio. Denique, quod ad mores spectat, (subiungit Suarez,) non dubito, quin talis diuersitas sit aperienda in confessione. Et sic, stante ista opinione, quando Penitens confitetur, se odisse fratrem, deberet Confessarius interrogare, quoniam genere odij: v.g. an malum volitum fuerit circa honorem; vel famam seu vitam, &c?

Sup. hoc sup. in fine §. Sed licet Ref. 18. & in §. not. seq.

2. Sed contraria opinio probabilis etiam mihi videtur, quam docet Bonac. in *tr. de leg. disp. 3. q. 4. punct. vlt. §. 1. n. 10.* & Ledelma in *sum. tom. 2. tr. 3. c. 6. concl. 8. fol. mibi 62.* vbi ait: *El aborrecimiento del proximo, siempre es peccado de vna misma especie, aunque el hombre desee varios, y diversos males al proximo, como son matarle, y quitarle la hacienda. Porque siempre dessea estos males de baxo de vna misma razon, que es el aborrecimiento del proximo.* Igitur, secundum hanc opinionem, sufficit, vt penitens dicat, se toties odisse proximum; & non opus est explicare, an illud odium versaretur circa famam, diuitias, & personam; quia non videtur eadem ratio odij, & aliorum peccatorum, quorum obiectum materiale explicandum est in confessione; nam odium in suo esse non solum specifico, verum etiam individuali, constituitur potius ex motiuo, quam ex obiecto materiali, cum idcirco velimus alicui graue malum, quia nobis displicet, &c. Ad argumentum Suarez respondetur, quod, licet illa mala volita differant specie, tamen in nostro casu optantur sub vna, eademque ratione formali, quæ est odium proximi. Circa præsentem materiam vide Lorcam in *2. 2. q. 34. a. 3. n. 3.* Turr. in *2. 2. disp. 91. dub. 1. in fin.* & alios. Inuenies plura in *tertia huius Operis parte, tr. 4. de Sacr. * ref. 67.*

** Quæ hic est inf. Ref. 105. §. in Ref. 30.*

RESOL. XXXVII.

An iactantia de peccato mortali sit in confessione explicanda, species peccati, & circumstantia?

Et quid, si iactans complacet se de illo peccato?

Et recitanter aduertitur, quod licet verba contumeliosa sint diuersæ speciei, eo quod per illa obijciantur proximi defectus speciei diuersæ, non tamen sunt peccata mortalia contumelia specie distincta. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 160. aliàs 161.

§. 1. **P**ercussit quis, v.g. clericum, & de hoc postea iactatur; queritur an sit confitenda circumstantia Clericatus, vel si quis iactauit se de peccato cum coniugata, teneatur fateri circumstantiam coniugij, sed an sufficiat se accusare toties se iactasse de peccato mortali? Fatendum esse in tali casu speciem ac circumstantiam peccati tenet Sanchez in *summa, tom. 1. lib. 1. c. 1. n. 13.* vbi citat Lopez, & Rodriguez; sed isti loquuntur quando iactans complacet se de illo peccato, & tunc non est dubium esse fatendam speciem, & circumstantiam peccati.

Sup. hoc in duabus Ref. seq. & infra in Ref. 106. §. Nota vero, & seq.

2. Igitur magis probabiliter contra Sanchez puto cum Nauarro penes ipsum, in tali casu sufficere, si penitens se accuset de peccato iactantiæ in re mortaliter peccaminosa. Et ratio est, quia deformitas mortalis in hoc peccato iactantiæ, sumitur ex eo quod tanquam medium ad humanam gloriam comparan-

dam assumitur offensa rei mortalis. Sed hæc ratio offensa mortalis eiusdem rationis est in omnibus mortalibus; quod verò sit hoc, vel illud peccatum mortale, materialiter se habet. Ergo, &c. Et ideo, vt alibi firmauimus, licet verba contumeliosa sint diuersæ speciei; eo quòd per illa obiciantur proximo defectus speciei diuersæ, non tamen sunt peccata mortalia contumeliæ specie distincta; quia in tantum contumelia est peccatum mortale, in quantum assumitur, vt instrumentum, seu medium ad honorem proximi lædendum, quòd verò sint hæc, vel illa verba contumeliosa, materialiter se habet.

Alibi supra
in Ref. 19 §.
2 à lin. 3 & n
aliis eius not.

RESOL. XXXVIII.

An iactantia de aliquo peccato eandem habeat malitiam, ac ipsum peccatum, ita vt in confessione reneatur explicare peccatum, de quo iactantia fuit?

Et notatur, quòd si de dexteritate, ingenio, virilitate in committendo peccato iacteris, non esse mortale, si audientes intelligant te in peccato non complacere, neque de illo laudari, sed solum de modo, qui in committendo adfuit.

Etiamsque aduertitur, quòd si alius te de peccato laudet, & tu laudes acceptes, mortaliter peccas, nisi tibi displiceret, & præ verecundia taceres, nisi talis esses, vt tacendo stantibus scandalum præberes. Ex part. 4. tr. 4 & Misc. Ref. 44.

* Alibi in
Ref. præterita,
& in Ref. seq. & infra
in Ref. 106 §.
Nota verò, &
leg.

§. 1. **S**i iactantia non sit cum gaudio de peccato commisso, negatiuam sententiam * alibi cum Nauarro docui. Sed seio hanc sententiam cuidam viro docto displicuisse, immerito quidem, vnde illam iterum doceo cum Castro Palao in opere morali tom. 1. tract. 2. disp. 2. punct. 1. n. 5. vbi sic asserit: Si gaudium excludas, & solum peccatum iactantia committas, existimò probabilius non variari eius malitiam ex varietate peccati circa quod versatur, ac proinde te non esse obligatum declarare peccatum cuius fuit iactantia, sed sufficienter satisfacere, dicendo te de mortali culpa iactasse. Probo, quia tota iactantia malitia consistit in captanda gloria & honore ex malefactis; quòd verò malefacta sint atrocina, homicidia, aut fornicationes, materiale quid est, & per accidens ad iactantia malitiam, sicuti ad violationem voti, & iuramenti materiale quid est, quòd violatio sit in castitate, vel paupertate. Ita ille, & ego, quod est valde notandum.

2. Notandum est etiam hic obiter cum Lessio lib. 2. cap. 47. dub. 6. num. 42. Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 3. num. 4. & aliis, quòd si de dexteritate, ingenio, virilitate, in committendo peccato iacteris, non esse mortale, si audientes intelligant te in peccato non complacere, neque de illo laudari, sed solum de modo, qui in committendo adfuit, & ideo in tali casu debes animum tuum manifestare.

3. Nota etiam quòd si alius te de peccato laudet, & tu laudes acceptes mortaliter peccas, nisi tibi displiceret, & præ verecundia taceres, nam in tali casu existimat Sanchez loco citato, te non peccare mortaliter, nisi talis esses, vt tacendo stantibus scandalum præberes; verum hoc non placet Castro Palao, putat enim semper necessarium esse in tali casu, vt aliquo modo displicentia exterioris manifestetur; sed vtraque opinio est probabilis.

RESOL. XXXIX.

An qui se iactat, vel laudat de peccato reneatur in confessione aperire speciem peccati? Ex part. 1. tr. 7. & Misc. 7. Ref. 36.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam nominatione contra me tenet nouissime Ioannes Pontius in c. 7. Theol. disp. 46. quest. 7. concl. 2. n. 74. vbi sic ait: Dico, quòd quando aliquis iactat se de peccato commisso, (quando autem sit cum tali complacentia, aut gaudio, omnes concedunt debere speciem peccati significari) explicandam esse speciem peccati. Hanc resolutionem tenet noster Rodriquez, Sanchez, & probabilem asserit Cardinalis de Lugo, quamuis videatur præferre oppositam, quam tenet cum Nauarro, & aliis Diana.

2. Probatur autem, quia illa ipsa virtus, quæ prohibet peccatum, videtur prohibere ex terminis iactantiam de illo commisso, & qui iactat de illo videtur approbare factum, & quòd vellet iterum illud facere, quòd per se videtur malum; & quidem malitia diuersæ speciei, iuxta diuersitatem specificam peccatorum.

3. Confirmatur ad hominem contra Cardinalem de Lugo, quia ipse n. 273. ait, aliquando in peccato iactantia debere explicari speciem peccati, quando scilicet iactatio afferret secum irreuerentiam grauem, non solum contra Deum, sed contra personam creatam, nempe Principem: quia si quis contumelia afficeret Principem, & postea iactaret de ea, eo ipso nouam iniuriam inferret ipsi, & consequenter deberet explicare speciem contumeliæ de qua se iactaret: sed non magis nouam iniuriam inferret Principi, iactando se de contumelia ipsi facta, quam nouam iniuriam faceret Deo, iactando se de peccato, & quidem iniuriam diuersæ speciei, iuxta diuersitatem specificam peccati: ergo si in casu hoc, proposito à Lugo, debet explicari species peccati: iam dicendum de omni iactantia.

4. Obiicies pro aduersariis: tota malitia peccati iactantia consistit in hoc, quòd peccatum accipitur, vt medium, ad capiendam ex ipso gloria, & laudem apud homines: ad hoc autem per accidens est quòd sit hoc, vel illud peccatum, quia solum attendi debet ad irreuerentiam, quæ per iactantiam inferretur Deo; sicut quando quis violat votum, perinde est quo peccato violatur, quia spectatur tantum ad irreuerentiam factam Deo, mediante violatione voti.

5. Respondeo, negando minorem, quia ex eo quòd fiat de tali peccato, apparet specialis turpitudine in ipsa opposita virtuti, cui opponitur peccatum.

6. Posset etiam negari maior, quia per hoc, quòd explicat tale peccatum, significatur contemptus, seu paruipensio virtutis, cui opponitur, quòd apparet esse ex se malum malitia proportionata tali virtuti. Hucvique Pontius.

7. Sed licet hæc opinio sit probabilis, non minus probabilem negatiuam esse puto, quam docui, & nunc iterum doceo cum Tamburino apud, de confess. libr. secundo, capit. septimo, §. 3. numero decimo, vbi docet, non solum prædictas species non necessario esse declarandas; sed probabile esse, sufficere si dicas, toties iactaui me de peccato mortali, seu de obiecto mortaliter peccaminoso. Ratio est, quia tota malitia quanta est iactantia consistit in eo, quòd offensa Dei eligatur, vt medium ad captandam gloriam apud homines, quæ magna est Dei irreuerentia, id quòd aequè in omnibus mortalibus inuenitur, vel si quid aggrauat peccatum, non videtur eiusmodi malitiam in aliam speciem transferre.

8. Et ita hanc sententiam, me citato, tenet etiam Leander de Sacramento, tom. 1. tract. 5. disputat. 8. §. tertio, questione 12. & Ioannes de Soria in Epitome summarum part. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa circumscriptionem. Immo contra Pontium non delectam hic apponere verba doctissimi Patris Castri Palai tom. 1.